

Kpl 8,
Hyvinvointivaltio – ajatuksena
tasata elämän arpaonnea

S.54-62

Hyvinvointivaltio

- Julkinen valta eli valtio ja kunnat kantavat vastuun kansalaisista ja turvaavat heille hyvinvoinnin
- Hyvinvointivaltio rahoitetaan verovaroin
- Ihmisille taataan:
 - Toimeentulo
 - Terveysthuolto
 - Sosiaalipalvelut
 - Koulutus
- Tavoitteena hyvinvoinnin tasaaminen ja ihmisten eriarvoisuuden vähentäminen
- Tulonsiirrot (universaalit, tarveharkintaiset)

Sote-uudistus – kunnista hyvinvointialueisiin

Sote-uudistuksen myötä vastuu sote-palveluista siirtyy kunnilta hyvinvointialueille (maakunnille)

Muutoksen jälkeen:

- isommat yksiköt tuovat tehokkuutta
- palvelut tuotetaan pääosin julkisina palveluina
- kuntien tehtävät vähenevät merkittävästi.

Sote-uudistuksen keskeiset tavoitteet

- kustannusten kasvun rajoittaminen
- painopiste peruspalveluihin ja ennaltaehkäisyyn
- hoitoonpääsyn nopeuttaminen
- ongelmiin varhainen apu
- yhdellä yhteydenotolla oikeaan palveluun

Kannustinloukku

Kannustinloukut tarkoittavat tilanteita, joissa työllistyminen tai lisätulojen hankkiminen ei juurikaan lisää käteen jääviä tuloja.

Tuloloukku = henkilö on ansiotyössä, mutta työtulojen kasvu ei kasvata käteen jäävää tuloa tai kasvattaa sitä vain vähän; palkankorotuksena saatu rahamäärä voi kutistua mitättömäksi verotuksen kiristymisen tai vaikkapa päivähoitomaksujen nousun vuoksi

Työttömyysloukku = sosiaalietuuksilla elävän ei ole taloudellisesti kannattavaa ottaa vastaan työtä; työttömän ei kannata mennä töihin, jos palkasta ei jää käteen euroja juuri enempää kuin tukien varassa elettäessä

Byrokratialoukku = työtön törmää kohtuuttomaan paperisotaan ja työttömyyskorvausten viivästymiseen; tällöin lyhytaikaista työtä ei kannata ottaa vastaan, kun se katkaisee tulovirran viikoiksi

Hyvinvointivaltio-mallit

1. pohjoismainen hyvinvointivaltiomalli
2. mannermainen hyvinvointivaltiomalli
3. Välimeren hyvinvointivaltiomalli
4. liberaali hyvinvointivaltiomalli

Ryhmätehtävä

- Muodostakaa 4 ryhmää
- Esitelkää teille annettu hyvinvointivaltion malli
- Toteutustapa vapaa
- Valmiit työt esitellään lopuksi muulle luokalle

Suomalaisen hyvinvointivaltion palvelut ja etuudet

- raskaana oleva ihminen
- vauva
- vauvan vanhempi
- alle kouluikäinen lapsi
- peruskoululainen
- lukiolainen
- yliopisto-opiskelija
- työssäkäyvä aikuinen
- työtön aikuinen
- eläkeläinen
- pitkäaikaissairas

Mihin etuuksiin edellä luetellut henkilöt ovat oikeutettuja suomalaisessa hyvinvointivaltiossa?

Tehtäviä

Lue kpl 8, Hyvinvointivaltio – ajatuksena tasata elämän arpaonnea, s.54-62

Vastaa kysymyksiin:

1. Mitä tietoja oppikirjan s.55 kuvio antaa Suomen väestöstä?
2. Mitä tarkoittaa perustulo? Mitä argumentteja on esitetty perustulon puolesta ja sitä vastaan?
3. Mitä tarkoittaa työssäkäyvien köyhyys ja keitä ovat työssäkäyvät köyhät?